

Dnr 09-0502

**Hörselskadades Riksförbund**

Box 6605, 113 84 Stockholm

besöksadress: Gävlegatan 16

tel: +46 (0)8-457 55 00

texttel: +46 (0)8-457 55 01

fax: +46 (0)8-457 55 03

e-post: hrf@hrf.se

www.hrf.se

2010-09-06

Till regionstyrelsen i Region Skåne

### **Angående oroande svagheter i Region Skånes "valfrihetsmodell" vid hörapparaturutprovning**

Alla hörselskadade ska ha tillgång till samhällsfinansierad hörselvård av god kvalitet. Det är en viktig, grundläggande princip för Hörselskadades Riksförbund (HRF). Vi anser att varje landsting/region har ansvar för att säkerställa att den enskilde aldrig hamnar i en situation där den egna plånboken blir avgörande för möjligheten att få de hörapparater och andra hjälpmedel han/hon behöver för att kunna fungera så bra som möjligt i sin vardag. Alla ska ha råd att höra.

Med andra ord: att privata företag utför hörselvård har HRF ingenting emot, så länge regionen/landstinget finansierar och tar ansvar för hörselvårdens innehåll och kvalitet. Och så länge den enskildes hörselvårdsavgifter omfattas av det lagstadgade högkostnadsskyddet.

Vi har därför ställt oss positiva till Region Skånes övergång till auktorisation, eftersom detta gör det möjligt för den enskilde hörselskadade att själv välja vårdgivare – samtidigt som regionen tar ansvar för att var och en av de auktoriserade audionommottagningarna utövar hörselvård av god kvalitet. Av samma skäl har vi reagerat negativt på att regionen tar ut en utprovningsavgift som ligger utanför högkostnadsskyddet, vilket vi anser vara oförenligt med gällande lagstiftning.

**När regionen nu är på väg att införa en "valfrihetsmodell", med möjlighet att välja hörapparater ur ett privat sortiment, ser vi oroande svagheter i konstruktionen. Dessutom får vi signaler från auktoriserade vårdföretag om att valfriheten är skenbar.**

HRF anser att förutsättningen för att den nya modellen ska fungera är:

1. att alla grupper av hörselskadade kan få sina behov tillgodosedda i det offentliga sortimentet.
2. att ingen ska behöva bli hänvisad till det privata hörapparatsortimentet – och höga, personliga kostnader – för att få tillgång till hörapparater som ger bästa möjliga hörselsituation i vardagen.
3. att varje patient får oberoende rådgivning av en legitimerad audionom, utan att det finns risk för att audionomens råd om val av hörapparat styrs av audionomens/vårdföretagets ekonomiska intressen.

Regionens företrädare har försäkrat att modellen kommer att fungera i enlighet med detta. Men nu när det offentliga sortimentet är klart har vi fått signaler från auktoriserade audionommottagningar om att så inte är fallet. Vissa ansvariga har uttryckt att de inte tycker att det offentliga sortimentet är tillräckligt bra och att de kommer att råda många, kanske till och med flertalet, patienter att köpa hörapparater ur det privata sortimentet.

Det här är djupt oroande. Blir det så urholkas hela den offentliga hörselvården, och hörselskadade hamnar i en situation där de ställs inför att betala mycket stora summor för den vård som de har rätt att få inom den offentliga hälso- och sjukvården. Alla kommer inte att ha råd att höra.

Vi vill därför ställa följande frågor till regionstyrelsen i Skåne:

#### **Är det offentliga hörapparatsortimentet heltäckande?**

Det finns i dag ingen samlad, oberoende kvalitets- och funktionsbedömning av hörapparater i Sverige. Det här innebär att för Hörselskadades Riksförbund är det svårt att avgöra om det stämmer vad vissa audionommottagningar har uttryckt – att sortimentet i Skåne är otillräckligt och inte täcker alla hörselskadades behov. Om vi ska kunna göra det måste vi anlita oberoende experter inom teknisk audiologi, och en sådan utvärdering tar tid.

Vi undrar därför: Har regionen tagit hjälp av oberoende experter för att se till att sortimentet tillgodoser alla patienters behov? Kan ni garantera att ingen behöver vända sig till det privata sortimentet – och betala tusentals kronor ur egen ficka – för att få de hörapparater han/hon behöver sina grundläggande behov?

#### **Kan regionen garantera att ingen hänvisas till det privata sortimentet på grund av audionomernas "dubbla roller" – både säljare och rådgivare?**

Den nya "valfrihetsmodellen" innebär att audionommottagningarna har både en offentlig och en privat roll. Å ena sidan ska audionomen vara en oberoende rådgivare som ger patienten pålitlig, kunnig information om vilken hörapparat och vilka funktioner/program som han/hon behöver. Å andra sidan ska audionomen vara en säljare som säljer produkter ur ett privat sortiment och drar in vinst till företaget.

Enligt vad HRF erfar förekommer det att audionomer får provision på hörapparater som säljs ur det privata sortimentet. Dessutom är det mer lönsamt för de auktoriserade företagen att sälja hörapparater ur det privata sortimentet än ur det offentliga. Detta innebär att det kan ligga i den enskilde audionomens ekonomiska intresse att hänvisa till det privata sortimentet.

Några av de företag vi har talat med bekräftar denna analys: de är vinstdrivande företag som vill förse hörselskadade med bra hörapparater – och tjäna pengar på det. Eftersom de inte tycker att regionens sortiment håller måttet kommer de att hänvisa en betydande andel patienter till det privata sortimentet. De anser att de då uppfyller två av sina viktigaste ambitioner: att erbjuda den enskilde så bra hörapparater som möjligt, samtidigt som de gynnar företagets ekonomi.

Audionomernas dubbla roller är ett problem för den enskilde patienten, som inte kan vara helt säker på att audionomens rådgivning endast utgår från patientens behov.

Vi undrar därför: Hur har ni tänkt lösa problemet med oberoende rådgivning till den enskilde patienten? Hur ska hörselskadade i Skåne kunna lita på att de råd han/hon får är vinstneutrala, och inte styrda av företagets försäljningsintressen?

I dag, måndag, är ni som sitter i regionstyrelsen på väg att besluta om en ”symbolisk” rekvisitionscheck för dem som väljer att köpa en hörapparat ur det privata sortimentet. Vi säger symbolisk eftersom checken inte på långa vägar täcker kostnaden för en privat utprovad hörapparat.

Det vore därför synnerligen allvarligt om hörselskadade tvingas, eller övertalas, att välja ett privat alternativ för att få den hörselvård som han/hon egentligen har rätt till inom ramen för den offentliga hälso- och sjukvården. Hur avser ni, som bär det politiska ansvaret, att säkerställa att så inte sker?

Med vänliga hälsningar

Jan-Peter Strömgren  
förbundsordförande  
Hörselskadades Riksförbund (HRF)

Maria Lindgren  
distriktsordförande  
Hörselskadades distrikt i Skåne (HRF)